

З М І С Т

«НАДТО ПЕЧАЛЕЙ БАГАТО...»	
М. Сидоржевський.....	4

І. ОМОЛОДЖЕННЯ МІФА

ОМОЛОДЖЕННЯ МІФА.....	16
DICTUM ACERBUM.....	16
Молитва Єремії.....	17
Був голос їй.....	17
Омолодження міфа.....	18
«І коли похитнулись мости».....	19
«І навіть у безсилля сила є».....	20
Шумерський ребус (1-2).....	21
«Помогли. Мені здається, тайну».....	21
«Неповторне, страшне, досаджальне».....	22
Моцарт «Лакримоза».....	23
До радості.....	23
Пахне металом.....	24
«Чорні прогнози збуваються».....	25
«В повітрі дух загрози звідусюди».....	25
«Я кинув би життя на терези».....	26
«Поплач і стане легше...» – скажуть їй...».....	26
Саботаж демонтажу.....	27
Не метушись!.....	27
Ще крок, ще крок.....	28
«День дається надто туго».....	29
Спогад про відвідини	
Ботанічного саду.....	29
«Такий був сезон значущий».....	30
«Смерть присунулася впритул».....	30
«У персональну пору ярих бід».....	31
«Чи вартий, вірше, ти мого безсоння?».....	31
«Ти хто в юрмі? Ніхто».....	32
«Коли ми ладили з тобою».....	32
«Де та легкість ходи? де сила?».....	33
«Усе душа перемолола».....	33

«Сурмить сурма. Небесний страж тривогу».....	34
«І сірява, і моросінь, і мла»	34
«Хто винен в тім, що долі напрямна».....	35
КРИК З БОЖЕВІЛЬНІ	35
До океану	35
Добре було би.....	36
Ахіллесів гандж слова	37
І це було би справедливо	38
Каже він.....	39
Кажу я	40
Політичний ребус	40
Терорист, він пильнує (Віслава Шимборська)	40
Дайте виплакати.....	41
Юрба	42
Якби я знав.....	43
Крик з божевільні	43
Онко	44
Реальність	45
Ще не пізно	46
Від супротивного.....	46
Забагато	46
Перша любов (Віслава Шимборська).....	47
«У пору мого засліплення тобою»	48
Двоголосся	48
Книги моєї книгозбірні	49
ЦЕЙ СВІТ УЖЕ НЕСВІТ, ЯК БОЖИЙ ТВІР	50
З книги пророка Наума.....	50
Там і тут.....	51
Врятуватись життям!	52
«Що хочуть вони, коли пруть і пруть –»	52
«Чи був то виклик милосердя»	53
«Твій спротив наздогнав мене тоді»	54
З нічних марень.....	54
«Дірявіє життя, перевисає».....	55
З книги пророка Амоса	55
Ні Олаф Шольц, ні Байден, ні Макрон.....	56
Я той, хто був собою	57
Тінь Мефістофеля	57

«Ти маєш дивну владу наді мною».....	58
«Ти сказала мені – іди»	58
«У країні перенапружень»	59
«Зажди, давай без єзуїтства»	59
Вичерпується час.....	60
«Немов дарунок долі днина кожна»	60
Липень 2024	61
«Цей світ уже не світ, як божий твір»	61
«Виткав ум світову павутину»	62
«Правда словами жертвує»	62
«Морок росте і біда росте»	63
«Позбувся – віроломно! – яблук сад»	63
«Не медоноси флокса і пожежник»	63
«Коли напружиш зір, та не побачиш»	64
«Надто печалей багато»	64
ЗЕМНЕ – ЗЕМНОМУ	65
Тупі і злобні	65
Питання довіри – питання перемоги	66
Ні, до цього не звикнути.....	67
«Міною впольований за лісом»	67
«Була пора п'янка, як свято».....	68
«З гостини шлях до безвіку, до дому»	68
«Сьогодні в потаємних списках Бога»	69
Забудь мене.....	69
«Тьмяне світло із того корпусу»	70
«Відпустило, слава богу»	70
«О мстивий досвіде вмирання».....	71
Брат Йова	71
Екклесіаст (1-3).....	71
Мій час	72
Що ж писав Елюар?	73
«Куди не кинь – нерозтороп'я й втрати»	74
«Віджите – то таке чудо»	74
«У рік непоправних невдач».....	75
«Дріма ворона за вікном з дашком»	75
Блукаючи містом	76
Астенічний синдром	76
Печальна радість, радісна печаль	76
«Не картай за мою електронну відсталість».....	77

«Послухайте: припустимо»	77
«На тисячі віршів, написаних мною»	78
«Ошукав тебе той видавець»	78
Астральне тяжіння	79
«Гонорова і зарозуміла»	79
Каламбур	80
«Не грайтеся в поета, друже мій»	80
«Тайну тайн повідала другині»	80
«Запевняв і була його мова легка»	81
«І ті, що розуміли й співчували»	81
«Прощаючись, я не прощаюсь»	82
ЗАМАГАЮЧИ ОПІР ЛІТ	83
Та правда	83
«Не твоїми багатий ціннотами»	83
«Озивається пам'ять нестерпна»	84
«Відсунулися всі, відсунулося все»	84
«Дешева вартість грамот, орденів»	85
Державність	85
«Допоки зло громадить трупи»	85
Київ монструальний	86
День за днем	86
«Всім напливом ночей і днів»	87
«Так холодно, що не зігрітись»	87
«Свої поразки я в обличчя знаю»	88
Сигнал-звізда	88
«І це дійма, і те гризе»	89
«Ця слабкість, ця кволість, ця змора»	89
Фантом троянського коня	90
«За перебіжних станів духу»	90
«Гірчать йому ілюзій медоноси»	91
«Не хапайся із тим розминуться»	91
«Замагаючи опір літ»	92
«Так тісно облягли тебе ці зими»	92
«Я розплатився найдорожчим»	93
«Народився не там...а там би»	93
«Нема того єдиного, хто міг би»	94
«Купався в славі, як вареник»	94
«Не тобі би мене повчать»	95
«Все ще насміхається»	95

«Добре, якщо скажу»	96
«Навіщо? Для кого? Для чого»	96
«Нема тебе, але я знаю точно:».....	97
«Із недобрим спомином примирюся»	97
На спаді	98
URBI ET ORBI	99
Дні мілітарні	99
Оптика серця	99
Лемент небесний	100
Оповіщення	100
Крихітка-віра.....	101
«Ми почули це вперше тоді».....	102
«...і не приїхав до тебе».....	103
«Все менше отих, які розуміють»	104
«Відсутність лжі, присутність неба»	104
Якщо	105
Оскарження астрофізики.....	105
Розлад.....	105
«Страхи нічні»	106
Є тайна тайн.....	106
URBI ET ORBI.....	107
За мотивом Григора Нарекаці	107
«Напрям руху – з пільми у пільму»	108
Ні, не софістика	108
«Знову магнолії у Ботанічнім»	109
Конвалії.....	109
«Що жити тяжко»	110
Подячне слово читачеві	110
Борисові Бунчуку у віддарунок	111
Та жінка, що живе за поворотом	112
Покара	112
«Починаємо з краху».....	113
«Нема її, лишився голос»	114
«Дзвінок із прожитих літ».....	114
ТЕРИТОРІЯ БОЛЮ.....	115
Не з Нострадамуса.....	115
«З дірою, з ганджем технічна ера»	115
«Святці пилом припали»	115

«Майже неймовірний прецедент»	116
«– Що є світ? – запитали ворона, –»	116
«Ти – мій фантом: маячить й серце крас»	117
«Не переймайся, зітхни і змирися»	117
«Наковтався болю»	118
«Невже це я? невже ці руки»	118
«І не забулось, і не відболіло»	119
«Так ось яка ти недобра, подушко»	119
«Мат і стогін, плач і сварки»	119
«Не догукуюсь. Бісе, схаменись»	120
Музі	120
«Хитке й непевне на костурах»	121
«За днями дні глухі й байдужі»	121
«Є перешкода, що її фатальність»	122
«Ми з тобою ще лишаємось»	122
«Живі істоти тут – кімнатні квіти»	122
«Хоч незмінне в долі мито»	123
«Луг на передньому плані»	123
«Душа його озвалася до мене...»	124
«Ту амфору, дарунок твій мені»	124
«Ті там, де степ і в диких травах схили»	125
«З школярських дружб уваги варта»	125
«Надвечір'я. В хаті темно»	126
«Навіть те, що бере за живе»	126
«Чи є місце у світі»	127
«Не зауважить бонза дутий»	127
«Відцураються слово і звук»	128
«І скаже суддя-нещадим»	128
«Немає кому зізнатися»	129
Чорні вірші	129
«Як мені бути з моїми бідами»	130
«В моді в краях цих мистецтво відбірного мату»	130
«Душа, коли не спить, не в змозі»	130
«А захопивши захисні вали»	131
«Не було ні жалю, ні болю»	131
«Мені вам сказати нічого»	132
«Намагавсь не дивитись в дзеркало»	132
Портрет безсоння	133
«Насміявся й наплакався. Пора б відпочить»	133

Дискусійне	134
«Може, ще вистою й до полину».....	134

II. ВІБРАЦІЇ І ФІЛОСОФЕМИ

1. ОЗОВИСЬ, ДУХОВНИЙ БРАТЕ!.....	138
Тільки правдою	138
Озовись, духовний брате!.....	138
«Зітхни й проясни свій статус».....	139
«Рвала й там, де свіжі шви...»	139
«Ти на мене дивишся й плачеш...».....	140
Біля завалів	140
Він знав їх	141
Химерний діалог	141
Монстр політичний.....	142
Лідери світу.....	143
«Буряти змились...».....	143
Астральна колізія	144
З окопів	144
«...а перед ранком додалося грому».....	145
«Розкажуть ті, кому пощастило...»	145
Гра з вогнем	146
Самогубець	146
Хто?	146
«Учитель учня навчав сердито...».....	147
У приземнім режимі	147
«Все, що було, припада нафталіном...»	148
Психея в трансі	149
До Кайроса	149
«Серце, серце...»	150
Зупиніть землю!	151
2. ПЛАНЕТАРНИЙ ЗВИХ	151
Гандж макрокосму.....	151
Стихія	152
Катаклізм	153
Чернетка. Варіанти (1-2).....	153
«Позбавляє час права власності...»	154
«Всепланетарні зсуви...».....	155

«У чорноту подій обернений...»	155
Ні краплі.....	156
«Така крута печаль – аж весело...»	156
Щось тут не так	157
Непоборна сила	157
«Незрозуміло, що відбувається...»	159
«Сталося оте, що сталося...».....	159
За царя Гороха	160
1944	160
Дідова вічність.....	161
Люди селянського кореня	162
Галя Мазуренко.....	163
Копай!.....	164
«Зализали віршника, зализали...»	164
Ще одного із могікан не стало.....	164
«Ця карнавальність кольорів...»	165
Немислимо.....	165
У невловні миті переходу	166
«Убієнного не вжалите...».....	166
3. ТІНІ АБЕЛЯРА Й ЕЛОЇЗИ.....	167
Про Сороса і втрачений сором	167
Після перегляду боксерського поєдинку	168
«Псуються стосунки з людьми...».....	169
Умиротворитись	169
«Від Нострадамуса і Ванги...»	170
Запізно	170
Закляття	171
«Озвалась, привіталась, усміхнулась...»	172
Аед дивиться в небо	172
Не міг би, міг би.....	173
«Я хочу з'ясувати хто ти є...».....	173
Видіння	174
Як добре, що нас одурено	175
Світло як істина	176
«Вразливу музу витісняє проза...»	176
Літературна ситуація	177
«...і вичікував він чи я не зігнусь...».....	177
«Тепер, коли мене...».....	178
Дорогою ціною	178

Слова-недреми	179
Вітри.....	179
«Повернувся на свою ділянку...»	180
«Господь все знає...»	180
4. У ШУКАННЯХ ВТРАЧЕНОГО ЧАСУ	181
Безболісно.....	181
Болісно	182
Страх і тремтіння	182
У зоні світла	183
У шуканнях втраченого часу	184
При них, понад ними і нами.....	184
Людина Менандра	185
Подяка горю.....	185
Дворушникам	186
Полярний диптих (1-2)	187
«Грубці все одно, вона без нервів...»	188
«Все чіткіші ознаки осені...»	188
Засилля дрібних величин	189
«Коли ти біль, і з тебе мало зиску...»	189
Ніхто не зна, як помирають квіти	190
Чорнобривці	191
Дівчинко-вишенько	191
Двосезоння	192
«Липень. Тиша. Сойки та сороки...»	192
Пурх-пурх.....	193
Ми не одні в самотині	193
Щастя.....	194
«Незугарне дійство, а триває...»	195
Звичайне чудо	195
«Я тут, я з вами, мої любі...».....	196

ВІРШІ З АРХІВУ

З віднайденого: принагідні зауваги

ЯК СЕРЦЮ ПРАГНЕТЬСЯ ЧУДЕС	199
Діалог уможлидний	199
Європа – Азія	200
Падіння	200

Мотогонки	201
«Селянський син тіка з кімнати...»	202
Невдачі	202
Сумніви	204
«Уже зів'яли квіти мого квітня...»	205
Вересень	205
У проданій хаті	206
Чорний ангел	207
«Злидню – сльози, невігласу – свято...»	208
«Старий будинок загнаний у ряд...»	209
Поету Льоні Кисельову	209
Після перегляду кінофільму «Людина-амфібія»	210
«Вечір вітряний вікнами світиться...»	210
«Фіолетові ночі, бузкові світанки...»	211
«Коли невдача в тебе, не печалься...»	211
Того, хто видер царську пектораль	212
Алергія	213
«Раціональнішає вік»	213
«Як серцю прагнеться чудес...»	214
«В якийсь там день, коли – не знаю...»	214
«Мовчи. Ні слова. Ні півслова...»	215
«Зітхала ти: фата моргана...»	215
«Я знов присутність відчуваю...»	216
«З ланів небесних просвіт – чисті тони!»	216
«Молодість, бистра лодія...»	217
«Доки серце молодю»	218
«Ми самі не знаємо...»	218
«Всі кола Дантового пекла...»	219
«А може, ні смерті нема, ні любові...»	219
МАЛИНОВЕ СОНЦЕ, БЛАКИТНІ СНІГИ	220
Світ належить молодим	220
«Божевільному поету...»	221
«Ви знов про те? Не треба...»	222
«Малинове сонце, блакитні сніги...»	222
«Вселенські лови! Чую гомін-грай...»	223
«Балочки й переліски відвідав...»	223
«Підіймати серцю надто важко...»	224
«Дар із рідкісних – вдача весела!»	224
«Найсвітліше, що мав – незлобиве...»	225

«Немає мудрості в печалі...»	225
Початок березня	226
«Кам'яний безрадісний пейзаж...»	226
«Коротка пора цвітіння...»	227
Смак життя	227
Помиритися з Богом	228
«Недостріляний на ловах...»	229
«Я учора зронив: їм це так не мине...»	230
Сніг у квітні.....	230
«Полиш на завтра вперту думу...»	231
«Ознаки відродження духу...»	231
Чорне, жовте, зелене	232
«Серед пустки осені – весна!».....	233
«Вітрогон із сільської ватаги...»	233
Пастораль.....	234
«Не приходь, коли я в лиха...»	235
«Люба, заманулося мені...»	235
«Коли не вислухать незмога...»	236

ЗНАК ЛЕТАРГІЇ..... 237

Лист О.І.Солженіцину від українця.....	237
Вік землетрусів	240
Анафема	241
Знак летаргії	242
«Алло! Алло! Це «Злагода?» Алло!м».....	243
Бунт речей.....	243
«Дігтярний почерк українофоба...»	244
А ти ж обіцяв нам, стерничий...	245
«Мій розважливий друже, присядь...»	246
Загальний вагон	246
Весела робота – рубати вишні	247
Халва	248
Оксані Петрусенко.....	249
«На що сподіваєшся в жовтні, ромашко?»	249
Соловей 90-ого року.....	250
«І непорушна, і глибока...».....	251
«Звідусюд омивали поля...»	251
«Наш «Як-40» уже заверта...».....	252
«Чим же ти в житті цім дорожив...»	252
«І подивуєшся щоразу...»	253

«Що ж – натхненно помовч на столичнім горбі...»	254
«Змагайся з віком без оглядки...»	254
«Бур'ян, що витримав сніги...»	255
«Не владне серце в кожному устремлінні...»	255
«Як опустили домовину...»	256
«В тяжкім борінні між добром і злом...»	256
«Дні незагнуздані наспіли...»	257
Є МІРА ВСІХ РЕЧЕЙ.....	257
Вітчизна. Ранок	257
«В чім буднів наших потаємний зміст...»	258
«Просвітлення, що дарувало поле...»	258
«Там бунт трави. Там колективне віче...»	259
«Землю свою роздивитись поїду...»	259
То не Кий, і не Щек, не Хорив	260
На полюс (1-3).....	261
Степняк-Кравчинський	263
Художник Федотов	263
На засіданні літстудії в Колодяжному	264
«Кіно дороги: міст, село, майдан...»	265
«Крокви і лати. Ні вікон, ні стріхи...»	266
«Спорожніх полів листопадовий сон...»	266
«В морях рукотворних застійна вода...»	267
«Ця хвиля каламутна і важка...»	267
«Є міра всіх речей, є й інша міра...»	268
«Диких трав їжачки-парашути...»	268
«Не молодись, дружок, не молодись...»	269
«Ця осінь підкралася з лісу...»	270
«Старий листок на дереві старім...»	271
«Час возовиці, та скриплять вози...»	271
«Тільки й втіхи для ока – озима...»	272
«Камфори запах, задуха палати...»	272
«Що ми все скімливо-плачемо? ...»	273
«І сизі, глибокі тумани у січні...»	273
«І не люблю, й не сподіваюсь...»	273
ВІДІЙШЛО, СПЛИВЛО, РОЗПОРОШИЛОСЬ	274
Послання друзям в Австралію	274
«Де обпекло змієборця Георгія?»	277
«Випили, натхненно пообідали...»	277

«Як пишно одягається пустир...».....	278
«Хам розбудовує хороми...».....	278
«Так дуло й товкло в безпросвітті...»	279
«Дитинства несвідомого урок...»	279
«Забутий недругом і другом...»	280
«Життя моє, твій плутаний клубок...»	280
«Наш час ще не вийшов, не вийшов наш час...»	281
«Може, й справді наш час наспів?»	281
«Вийду з палати під небо досвітнє...»	282
«Дух предків фантомний дістався на поверх дев'ятий...»....	282
«Вперлась в землю ціпочком – горбата, стара...».....	283
«Налягають пригноби і змора...».....	283
«У цьому місті ти, як голка в сіні...»	284
«Дух і тіло – справік ворог...и»	284
«Життя – лишень командировка...».....	285
«І стерні золоті – іще не білі...»	285
«Ми випали з календаря природи...».....	286
«У ясній золотарні природи...».....	286
«Комусь – кінець, комусь – початок...»	287
«Привча до смерті ніч, коли жбурля».....	287
«У кам'яних садах столиці...»	288
«Бентежить, та лякає вже дорога...».....	288
«Засвітили світильники осені...».....	289
«Змила хвиля – і як не бувало...»	289
«У краю, де ріки і заплави...».....	290
ЦЯ СТАРОЖИТНЯ ДИВНА ГРА	291
Зосередженість	291
«Все довше відходжу, все важче прощаю...»	291
«Загубилось життя в товкотнечі людській...»	292
«Світе мій небоземний, приємлю...»	292
«Вік на спаді й буття на спаді...»	293
«Ти не кажи, що накрила зима білиною...»	293
«Коріння теж себе явити хоче...»	294
Пора, пора... (1-2)	295
«Тотальні тумани Одеси...».....	296
«Чайки Аркадії сиві...»	296
«Давно засудив цей солодкий дурман...»	297
«Автограф ніг на аркуші піску...»	297
«Поет як мушля, а його слова...»	298

«Примножим кількість кам'яних людей...»	298
«Освистано душу, травмовано тіло...»	298
«Довго ж ти в сні летаргійному спав...»	299
«Чи то душа промерзла до кровини...»	299
«І солодко думать старому...»	300
«Дай волю плоті – і на манівці...»	300
«Душа важка, їй сняться сні лихі...»	300
Про одностайність.....	301
«І прокинувся я опівночі...».....	301
«Притягує земля, не відпуска...»	301
«Що «на землі уєдинення нет»...»	302
Стихія	302
«За вину свою, тяжку без міри...»	303
«Душа – замшілий камінь – не підняти...»	304
«І ти не Джульєтта, і я не Ромео...».....	304
АКУСТИКА.....	305
Істина	305
«Не все на світі – вияв доброти...»	306
«Це молодості безтурботне право...»	306
«Бував і я в мандрівному звіринці...»	307
Акустика (1-3)	308
Думка.....	309
«Живого мене поховали...».....	309
«Закроєно світ календарно...»	310
«Молодість – не виставка...»	310
Піскарівське кладовище	311
Жінки війни.....	312
Та хата по той бік ріки	313
Стилізації	314
«Усю ніч до зорі не вгавали сичі...»	314
«Витоптала все орда до решти...»	314
«Ніжно притулялась до рамена...».....	315
«Мати лає, мати плаче...»	316
Творчість	317
Про злети і зриви	317
«Позбавте землю сонця і навіки...».....	317
«Жорстокий дар – впрягатися в роботу...»	317
«Молитовно уклакли тополі...»	317
Уточнення	318

«Дороги вечірньої смуток...»	318
«В риштуваннях нові корпуси...»	318
«Сувеніри старого гуцула...»	319
«І ніч. І степ. І окрім них нічого...»	319
«В зеніті сонце, курявою...»	320
Голоси	320
Пробудження, котре починається з болю	321
Пече	322
«Німі ліси відмолюють гріхи...»	323
«Сутужно саду в пору снігопаду...»	323
«Турбувати тебе не смію...»	324
Рубаї	325
РАНО ТЕМНІЄ, ПІЗНО СВІТАЄ	326
Гербарій.....	326
Повість про Венка і Веску	327
Невесела балада про веселого чоловіка	328
Біль	329
Щодо національного питання	330
«Дожити до зрілості і зауважить: нема...»	331
«Не здогадався відразу чоловік...»	331
«Кине в спину смішком обиватель...»	332
«Так гріло-усміхалося, що сад...»	332
Озираючись на 26 квітня 1986 р. (1-2)	333
«Довго йшли до правдоньки...»	333
«У божої раті життя просив...»	333
«...і як ти мене порятуєш...»	334
«Зима серед весни»	334
«Не в тому суть, і мова не про те...»	335
«Гайда до ставу навпрошки...»	335
«За теплими – дні остудні...»	336
«Розчахнута верба над степовим ставком...»	336
Ожеледь.....	336
«Рано темніє, пізно світає...»	337
«Ні гроша не просиш...»	337
«Переміш сміху й голосіння...»	338
«Пам'ятаю великий біль...»	338
«Серед тисяч облич у товкучці людській...»	338
«Юний-юний...»	339
«Любов – небесна твердь...»	339
«Скинути б клятї вериги...»	340

«НАДТО ПЕЧАЛЕЙ БАГАТО...»

*Скрипка аж заходиться плачем,
До плеча притиснулась і грає.
Хто кому з нас підставля плече?
Я не знаю, скрипко, я не знаю...*

Леонід Талалай

...ЦІ ВІРШІ НАДЗВИЧАЙНО ОСОБИСТІСНІ, до здирання шкіри оголені. Вірші – як внутрішній монолог, як відверта, без хизувань і позерства, сповідь перед обличчям вічності. Тут ви не знайдете слів фальші, суєтного, на витрішки, жесту. Тут вічні теми: життя і смерть, любов і ненависть, добро і зло, правда і брехня, світло і тінь... Метаморфози буття і безжальні істини... Володимиріу Базилевському чужа плакатна публіцистичність чи сценічна манірність. Чи не кожна його поезія – це своєрідний малюнок у глибині з підтекстами, знаками й символами; це перегук і перетин часів; поринання в подаленілий, за перевалами, світ минулого з його мерехтливими видіннями, незабутніми сердечними втіхами й радіщами; це проникнення в глибини підсвідомого, екзистенційного, невіддладного людині поверхневій, людині-перекотиполе, людині оцифрованій і загнаній в прокрустове ложе технологічної цивілізації і сиротинно залишеній наодинці зі світом-монстром, світом-уроборосом. Ущільнений час вимагає абсолютної відкритості, виняткової чесності, і поезія Володимира Базилевського – не для тих, кому «за рідню брехня» чи хто римує «кров – любов» або Шевченка з оберемком. Ця поезія – для читача духовно підготовленого, ментально зрілого; це розкішне читво для інтелектуальних гурманів з багатомірним внутрішнім світом; для тих, хто цінує справжній талант і читає й прочитує текст як життя і життя як текст.

Характерно, що крізь тканину поезій Базилевського на тлі історичних, зокрема біблійних мотивів проступають реалії лютого, драматичного сьогодення з його похмурими апокаліптичними сценаріями, з його лицемірними пройдисвітами й химерними лицедіями. Вони ось тут, поруч, вони оточують нас зусібіч і проступають химерами як тіні заштрихованого

у чорно-сірі барви минулого (коли «вчорашній лакей // нас навчає сьогодні свободи») чи візії моторошного прийдешнього.

Хтось, можливо, вважає, що зараз про це казати недоречно, але я на рівні підсвідомості відчуваю якийсь глибинний зв'язок цього автора з класикою, непідвладною безжальному часові, примхам звироднілого охлосу й марноті драматичних мінливих днів. Пам'ятаєте ось ці рядки чужого класика (тут у перекладі з російської): «Напливала тінь, //Догоряв камін...»? А ось рядки з вірша Базилевського «Прощаючись, я не прощаюсь» мені так нагадують класичне, знову в перекладі з російської «... Бо я попереджаю вас...» Загалом, поезія Володимира

Базилевського багата на алюзії і ремінісценції; тут «Молитва Єремії» читається як заклинання; в якихось рядках іншого вірша я чую вражаючу мелодію моцартової «Лакримози» («Коли помру, замовте «Лакримозу», // аби душа звільнилась від п'їтьми...»), а ще ніби вичитую звуки містичного «Привида опери» («Ти маєш дивну владу наді мною»); тут багато перегуків з класичними мотивами і вражає палітра імен, з якими веде діалог чи які згадує автор (Моцарт, Бетховен, Кобо Абе, Кавабата Ясунарі, Віслава Шимборська, Поль Елюар, Екклесіаст, Данте, Григор Нарекаці, Вінграновський, Гоген, Джек Лондон, Леонід Кисельов, Оксана Петрусенко...)

В одному з віршів Базилевський звертається до книг із власної книгозбірні:

Книги моєї книгозбірні,
вкотре звертаюся до вас
і збиваюся на той же мотив.

Ви сила моя і безсилля,
незмінна радість і незмінна печаль,
перемога моя і поразка,
надійна твердь і провалля,
зона моєї свободи
і пастка неволі,

незглибимий всесвіт
і тюремна камера,
життя і смерть...

Мені цей мотив дуже близький; у моїй бібліотечці – тисячі книжок. Багато з них перечитані мною в різні періоди мого життя; чи в юності, коли не міг насититися ними, а життя здавалося безкінечно довгим і вірилося, що встигнути можна все; інші прочитані в пізніші роки, котрі летіли, змінюючи один одного, у якійсь шаленій нестримній круговерті; а якісь прочитані порівняно недавно чи й учора, вже коли сонце на видноколі, сповільнивши свій біг і, певно, запам'ятавши ту давню розкішну мить на самотній вершині літа, почало неухильно й стрімко котитися донизу, до берега Стіксу, – там нас терпляче жде човняр-Харон, наш поводитир на той бік, на інший, примарний берег, де блаженний спокій для душі... Мій погляд щоразу, і так сотні і сотні разів, пестить книжки, і я все сподіваюсь, що непрочитані книжки – а їх більшість – терпляче чекають мене, чекають моїх рук і моїх очей...

Все ще сподіваюсь, хоча з кожним роком моя впевненість тане як свіча...

МОТИВИ РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ, мотиви нашого спротиву автор часто прочитує крізь пергамент часу, на тлі подій з інших, прадавніх часів. Адже історичних аналогій з теперішніми драматичними сюжетами з навалом дикої азійської орди («блудниця світова, чума народів») на українські землі можна віднайти, на жаль, удосталь в часах проминутих – зло ж бо завжди залишається злом («лакомство ката – кривава ропа»), і не має значення, в якому вигляді воно приходить у світ людей, яка зброя служить знаряддям для вбивств і терору, якою мовою розмовляють окупанти і якому богові чи чортові моляться.

...А ось жорстока правда війни, або ж правда війни, якої не знають ті, хто не дивився у вічі неминучому там, де смерть, і кров, і пекло: покинутого, «з напівтілом», каліку війни навідує вночі в хостелі «вісник». Хто цей вісник? Автор не з'ясовує, але читач розуміє без пояснень... Посланець безпомічно хитає головою, приймаючи самозречення каліки: друже, сам пан-Господь безсилий у твоєму горі... Такий собі куций шкіц,

за яким – прірва людського відчаю і трагедія тяжко обтяго-
го залізом на фронті під Волновахою й самотнього в людній
столиці колишнього солдата, приреченого на забуття. На
забуття?! Крик автора до людей, до влади, до «громади»:
ні! Не чинімо зло! Не сіймо отруту байдужості й зневіри, бо
вони проростуть чорною безживною озиминою! Не кидай-
мо у прірву цинічного безпам'ятства жертковий чин героїв,
котрі своїми життями заступили криваву хижу пітьму! Деякі
рядки воєнної тематики – за межею людського сприйняття
(«Залізниччям посічене, // без голівки, без ніжки, // немовлятко
тримісячне // на потрощенім ліжку...»), і прокляття, адресова-
ні сатанинським потворам у людській подобизні, які вбива-
ють життя, набувають воістину метафізичної сили.

ЧИМАЛО ПОЕЗІЙ БАЗИЛЕВСЬКОГО, який, за його влас-
ним зізнанням, живе «від страху до відчаю» (і йдеться не
лише про вірші зі своєрідного «лікарняного циклу» з його
вкрай песимістичними струнами), позначені мотивами осе-
ні життя з «плаксивим листопадом» і пізньою печаллю зни-
когого «убивці-часу» («дірявіє життя, перевисає...», «вчер-
пується час...»); немилосердного часу, котрий вислизає ніби
пісок крізь пальці, залишаючи спомини й попіл пройдених
доріг, і зупинити лет якого, незважаючи на те, що «душа бажає
сонця і тепла», не дано нікому з нас, смертних. Між рядків по-
езій автора читається гіркота нездійсненого, втраченого на
роздоріжжях життя, гіркота помилок, невдач і розчарувань,
яких не уникнути людині смертній, біль від втрат дорогих для
автора людей, котрі «подаленіли, мов за перевали, // невиди-
мі для зору, відбули»...

Пізнаю талалаївські мотиви, талалаївський як струна
надрив, так особливо зримо проявлений в «Безпритульній
течії» – останній прижиттєвій книзі поета, котрий покинув
нас страшно і несподівано нагло якогось пронизливо-ясного
червневого ранку... У цьому ряду – і щемливий синівський
монолог («...і не приїхав до тебе // у поминальну суботу»),
який після прочитання залишає по собі гірке відчуття нашої

вічної й неперебутної провини перед мамою; провини за те, що за життя не дали мамі нашої синівської любові стільки, щоб материнське серце не боліло за нас, не страждало і не печалилось; провини за мамині безсонні ночі, мамин біль і страждання; провини, якої не позбутися і не відмолити, і не відпросити до кінця наших днів...

У час розпуки душа поетова страждає від зневіри й сумнівів, і йому, можливо, здається, що його призначення і його доля в цій «обтяжливій виставі» – котити «Сізіфів камінь із тавром знущань». Окремі рядки поета доволі відверті й жорстокі («життя прекрасне, надто перед смертю»; «О мстивий досвіде вмирання, // не шарпай пам'ять, не тривож...»), деякі на межі глухого відчаю («Забудь мене. Мене нема...»)

Ось як тут:

У оболонці подобизни
стихійно рватися за грань.
І очманівши від терзань,
всю ніч ланцюг зубами гризти.

Або ж ось ці рядки:

Надто печалей багато,
з норовом пізня зима.
Ми відбули своє свято,
іншого свята нема.

Іншого свята не буде,
втім, чи те свято й було
там, де снігами остуди
всі путівці замело.

Радість пішла – не пробилась
до карнавалу весни.
Щільно снігами зашилась
доля і всі її сни.

Це не «гра на публіку» і не ексцентричний авторський прийом. Межовий стан неможливо зіграти як спектакль на сцені; зшиті білими нитками манірне й фальшиве; читаючи ж Базилевського, буквально відчуваю його біль, і його розпуку, і «гул порожнечі» сивої вічності, і ніби з його горла чую німий крик, звернений... До кого звернений? До Бога, до часу, до себе самого?.. Не знаю. Мені теперішньому важко вжитися в цей образ, бо ще не час, ще не пора, і сутінки, здається, аж ген за тим ще нібито далеким поворотом...

Колись, у непростий період мого життя, мені написалися рядки, про які я чомусь згадав тепер, читаючи Базилевського. Ось ці мої рядки, ось мінор, також густо присутній в його поезії: ...як осінній листок на студеному вітрі стираю безсиле життя із клаптів пам'яті – недовомлене, неказане... падаю зі стрімкого піщаного косогору, зубами чіпляюсь за пісок, за корінці дерев, за найтонші стеблинки трави, а ноги безпомічно тонуть, нестримно сповзають донизу; там понурий туман, там солона кров, там порожнеча днів прийдешніх і гіркий полин...

Разом з тим, попри мінорні мотиви, домінуючі в багатьох віршах, автор продовжує свій діалог самотнього пілігрима («почерк самоти») з життям, бо «дух не бажає змиритись», змушуючи «ревно трудитись // уже холодіючу кров», бо «тіло старе, // душа молода».

У КНИЖЦІ, КРІМ НАПИСАНИХ УПРОДОВЖ ОСТАННЬОГО ЧАСУ, є й вірші минулих літ. Це до певної міри дозволяє простежити «творчу еволюцію» автора, зміну його пріоритетів чи світоглядних візій, трохи привідкрити зашторені десятиліттями часу вікна поетової душі. В анотації до книжки про це сказано так: «Нова книга Володимира Базилевського має два блоки, роз'єднані прірвою часу. І в цьому сенсі надається до розмислів та емоцій про зміни інтелектуальні, психологічні, світоглядні. На читача обізнаного і вимогливого чекають як упізнавані мотиви, так і промовисті несподіванки від поета-філософа, який, попри зимовий вік, гостро реагує на подразники і виклики мілітарної реальності».

Читач, ознайомлений з поезією Базилевського, і в більш ранніх віршах впізнає його неповторний стиль; бажання «викричати себе» і водночас його вміння побачити й почути «жадібним слухом» те, що нерідко заховане від стороннього ока, але є визначальним,

стрижневим; те, що мусимо осмислити, перш ніж відчутти й сприйняти чи впустити до свого серця. Відомо, що око митця бачить більше, ніж сягає зір, і ми впевнюємося, що чимало поетових спостережень з попереднього періоду життя, нерідко захованих в езопові шати, на жаль, виявилися пророчими, і багато теперішніх наших великих бід чекали свого часу в зародку, в ембріоні, аби буйно й чорно заколоситися нині («уродила рута, рута...»). З далекого чорнобильського 1986-го поет гукає до нас, теперішніх, застерігаючи від прищестя майбутніх цинічних і брехливих вихватнів:

У них хоча й не мічені лоби –
нутро у метастазах летаргії.
Пожитку нерозсудливі раби,
як ваше плем'я хижо молодіє!

Один із «програмних» тогочасних віршів поета (написаний 1990 року) – «Знак летаргії» (Лист О.І.Солженіцину від українця), в якому Базилевський, своїм пророчим талантом розпізнавши зловісну шовіністичну сутність недавнього «кумира лібералів» з його декларацією про «обустройство російії», достойно вказав йому, кажучи осучасненим сленгом, напрямку руху – слідом за «руським кораблем».

Також у книжку автор умістив ранні поезії про свої душевні поривання, адже «молодість, бистра лодія, // гавань твоя – весна». Не можу стриматися, щоб не процитувати, мабуть, найбільш ранній із вміщених у книзі віршів (датований 1972 роком під знаком запитання), який весь пронизаний і освітлений коханням молодості, тугими парусами свіжості сонячного ранку й запахом моря:

ПАСТОРАЛЬ

*Ти на жовтому пісочку
пишеш пальчиком – люблю.*

Д. Загул

Біля баржі в холодочку
кожен порух твій ловлю.
Ти на жовтому пісочку
пишеш пальчиком – люблю.

Я стаю на перешкоді:
«Щоб повірив, не спіши.
Чітко: Люба + Володя
на пісочку напиши».

Я писав і ти писала,
день на вечір перегус.
Хвиля грубо роз'єднала,
стерла хвиля знаки плюс.

Та ввижається звідтоді,
і до відчаю щемить
напис: «Люба + Володя»
там, де море і блакить.

...Аж ось ще один «дзвінок із прожитих літ» (а чи «прекрасний сон» – автор залишає читачеві самому визначати-ся), – і стрепенулась молода душа в серпневій млості, і ожив нічний степ із місяцем-дозорцем («ми в світі чуднім чудні, // ми в ньому одним-одні, // одні, як Адам і Єва...») – так ніби «навспак повернувся час»... Чи це поетова вигадка, як він сам зізнається в одному з віршів, а чи йдеться про реалії життя – ми про це можемо лише здогадуватися, і авторське зізнання про те, що «тіло старе, // душа молода», зовсім не наближає нас до розгадки, а навпаки, залишає ще більший простір для роздумів про вічну таїну життя і любові.

...А ще ранні вірші Б. досить густо, рефреном пронизує тема зачудування природою, її незбагненною красою і її спів-

звучністю з настроєм автора ось у цей час, у цю неповторну миттєвість, в якій хочеться «жити, як над шляхом кущ ожити»; там «бунт трави», там «спорожнілих полів листопадовий сон» і «сиве сонце зими», а природа – як оксамитове полотно, на якому поет прочитує таємні знаки й одкровення, доступні з-поміж нас лише званим і обраним...

Цікаво простежити, що і в поезії раннього періоду, і у віршах сьогочасних Володимир Базилевський безнастанно веде діалог з невидимим альтер его, полемізує з ним, іронізує, кпинить, ремствує... («Давно засудив цей солодкий дурман, // втомився у Бога питати: // навіщо він дав мені темний талан – /щоденно себе розпинати?»).

ЩО Ж СТОСУЄТЬСЯ РЕАЛІЙ НАШОГО ДРАМАТИЧНОГО СЬОГОДЕННЯ, то автор тут у своїх оцінках гранично відвертий і категоричний, позбавлений будь-яких ілюзій щодо людських чеснот чи «нищих справ» строкатого сонмища теперішніх «державних мужів» (насправді вертких тимчасовців, котрі випадково винесла на гребінь влади брудна піна попуплізму і цинічної облуди). «Це ворожда й румовище, це безум // розбрату, це люди кам'яні», – такими поет бачив нас і наших, незалежно від барв на партійних знаменах, «слуг народу» ще задовго до теперішніх драматичних випробувань, «на зорі Незалежності» далекого 1995-го року. Ці рядки нагадали мені прочитане в Тетяни Майданович: «Те, що ти бачиш, юрмище і тління, // Запам'ятай: це ще не Україна»...

Людина честі в облудному натовпі, у веремії галасливого марносластва, цинічного безчестя і духовної пустелі, де правда «як ошаліла Етна», і де «наближена до раю, // євангеліє від Тараса // душа, оклигавши, згадає», духовне пряmostояння, відповідальність перед Господом, честь, гідність, моральна чистота – ось категорії, які прагне осмислити Володимир Базилевський; поет шукає відповіді на прокляті запитання часу, намагається зрозуміти, «нащо нас мати привела?», і в чому призначення людини на білому світі.

Поет немилосердний, коли йдеться про захланний комплекс малоросійства, який приніс нам стільки бід і горя:

Куди не кинь – нерозтороп'я й втрати,
олжа і ницість, звиhi й ворожда.
Вітчизно яблунева, забагато
червивих яблук у твоїх садах.

Володимир Базилевський нещадний у своїх присудах і тутешнім хруням і перевертням:

Ми почули це вперше тоді,
коли ті, що померли,
підвелися, як свідки в Суді:
«Ви самі себе зжерли.
Ви зреклись свого неба й землі,
не злічить ваших зречень...»

Базилевський нерідко реагує на, здавалося б, «локальні історії», пов'язані з нашим повсякденням, переповненим людськими трагедіями вперемішку з героїзмом і наругою. Духовний слух поета безпомилково вирізняє зерно від полови, а його стилос твердішає, коли йдеться про убогих тимчасовців від культури, бенкетуючих у час війни:

В моді в краях цих мистецтво відбірного мату,
мат у пошані, подейкують, зміцнює гривню.
Хочеш, як інші, Шевченківську премію мати?
Вчись, опановуй лексику ненормативну.

ЗАГАЛОМ ЖЕ ВАРТО НАГОЛОСИТИ, що звиродніння й деградація людини – одна з ключових тем поезії Володимира Базилевського. Ця тема присутня і в новій книжці поета. «Смартфонний люд не чита Гомера», – з гіркотою констатує автор. Він гранично відвертий у своєму песимістичному присудові людині (людству), котра на якомусь етапі свого розвитку звернула «не туди» («Плоть світу з тріском рветься»), і відтак щодалі ско-

ріше, розминувашись з «метерлінківським Птахом», прошкує на задвірки цивілізації. А чи лише боротьба за доступ до енергоджерел і питної води є цьому причиною? Чи не есхатологічні причини змушують людину «дворушної епохи» вбивати собі подібну без жодної на те причини, лише за інший колір шкіри, інше віросповідання чи іншу мову? Світ, начинений ворожнечею, ненавистю і озлобленістю, неухильно сповзає похилою площиною донизу, де пільма й безвихідь, і падіння в прірву перманентних конфліктів і воєн, тероризму й бездуховності.

У цій чорноті часу ми з острахом намагаємося зазирнути туди, вниз, де, за Кестлером, осаяна пільма, але при цьому все ще з надією піднімаємо очі до неба, подумки звертаючись до Нього і зболено закликаючи «Відведи»...

Володимир Базилевський надзвичайно чутливий до складних колізій сьогодення, я би сказав, – надзвичайно вразливий у цій фантазмагоричній веремії теперішнього часу з його викликами й випробуваннями для людства і для кожного з нас, з його хлипкою непевністю у дні прийдешнього. Вразливий як поет з зачудованою душею, як художник і літописець часу, і як людина, беззахисна перед огроном буття з його кармічними законами, але водночас всесильна як найвище втілення Творця, як Його частинка, енергетично насажена силою високого безсмертного Духа. Поет бачить більше, ніж дозволено людині смертній, людині, час якої відміряно неземними ступіннями. Чому так? І в чому загадка таланту?

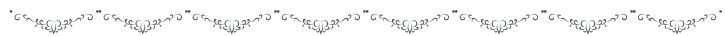
Цю таїну не дано прочитати нікому, бо кожен великий талант – це загадка, це «ексклюзивний» Господній витвір...

МИХАЙЛО СИДОРЖЕВСЬКИЙ

11 серпня 2025

I. ОМОЛОДЖЕННЯ МІФА

ОМОЛОДЖЕННЯ МІФА

DICTUM ACERBUM¹

Ти пробач, що я правди тобі не сказав.
Я ту правду на вузол тугий зав'язав,
щоб не знали про неї ні ближні, ні ти.
І коли роз'єдна нас товкучий вокзал,
щоб могла ти доїхать, а потім дійти
до мети, у свої, а не наші світи.

Надто чорна та правда й занадто страшна,
вона мову і сміх при губах обтина
в тих, хто зна, що від неї спасіння нема
ні в лісах, ні в заморських краях, бо вона
нездоланна й безжальна, як сам сатана,
коли він чорнокриллям своїм обійма.

Пригадай і зітхни: був я іншим тоді,
при колхідських пісках, при високій воді.
Палахтіла астралом висока вода
і наспівував бриз нам, що ми молоді.
Зазирила в обличчя вечірня зізда,
безпечальна, як ми, і така ж молода.

Я той спомин, як скарб, дотепер бережу,
а про правду свою не повім, не скажу.
Надто чорна вона і занадто страшна.
Лиш коли перейду невідхильну межу
і настане безвічна пора відпускна,
тобі правду підкажуть оці письмена.

16.01.2024

---

¹гірка правда (лат.)

МОЛИТВА ЄРЕМІЇ

Боже, зглянься! Ти знаєш, що сталося,
у погибельний час пособи.
Наша спадщина вразям дісталась,
пасовиська, святині, скарби.

Ненажери, загреби, чужинці,
до сусідніх охочі земель,
сатаніють ординці-злочинці,
вдершись нагло до наших осель.

Юнаки наші в їхнім полоні,
на замку їх дзвінкі голоси.
Наших дочок і жон на Сіоні
нечестивці безчестять, як пси.

Мусим хліба в Асирії клянчить,
у Єгипту – води і вина.
Плачуть очі, від розпачу плачуть,
хоча є в тім і наша вина.

Ти прости нам упущення, Боже,
все, що скоїли здуру й сліпма.
Окрім Тебе ніхто не допоможе,
світ без Тебе – катівня й тюрма.

Не полиш нас, як в'язнів, на себе,
порятуй від нещастя і хвороб.
Поверни нам украдене Небо
отаким, як було до випроб!

14.01.2024

БУВ ГОЛОС ЙЇ

І плакала Марія Магдалина,
побачивши, що гроб упорожні.
«Ви, що взяли, віддайте тіло Сина,
віддайте Научителя мені!»

Лежали плащаниця Його й хустка
окремо, ніби свідчення вини.
Та дихала живлющим духом пуста
і дивним чаром, чаром таїни.

Був голос їй: «Не пізнаєш, Маріє?
Іди й звістуй, що бачила Мене.
Я тут, ще поміж вас, та даленіє
єство Моє, лиша буття земне.

Ти перша з тих, хто чудом воскресіння
просвітлений, бо ж світ про те не зна...»
«О равві!» – ледь жива від потрясіння,
до Всеблагого кинеться вона.

Застереже: «Маріє, не торкайся,
бо Я іще в дорозі до Отця.
Збирайся й ти, щоб свідчить, не лякайся,
це вибір Божий – роль твоя оця...»

Не йшла, а бігла низом і по кручах,
минаючи юдеїв-неотес.
І видихнула сторопілим учням:
«Возрадуйтеся!

Учитель наш воскрес!»

12-13.01.2024

ОМОЛОДЖЕННЯ МІФА

«Пропаша Троя! День погуби
гряде, прощатися пора...»
Дочка Пріама і Гекуби
слова дошкульні добира.

«Ви всі приречені, рятунку
не буде, валом суне тьма...»
Троянці ремствують: «Вішунка
звихнулася, зійшла з ума».

Я чую їх, хоча й не мічу
в провісники у чорні дні.
Фінал гомеровського міфа
дійма й ввижається у сні.

Кассандри голос за стіною
віків мені, мов наслання.
Боюся я падіння Трої,
боюсь троянського коня.

Його відправити б на пашу,
допоки простір вибуха.
Але червива Троя наша,
така ж сліпа, така ж глуха.

24-25.01.2024

* * *

І коли похитнулись мости,
як завершення чорної скрути,
я зронив: «Не неволь, відпусти,
дай позбутись тебе, дай забути».

Ти замкнула на штабу уста,
ти ні слова мені не сказала.
І було те мовчання, як мста,
білий світ мені ним зав'язала.

Спотикаюся в чорнім тепер
об безмов'я, яким козиряєш.
Я, можливо, тому ще не вмер,
що ти вперлась і не відпускаєш.

Але знай – окільцьований птах
схильний до гніздувань несвободи.
Хто хоч раз побував у руках,
звідав страх, той непевний володар.

Вічний млин перемеле на дерть
й те, що гріло в сліпій круговерті.
То чому ж, невідступна, мов смерть,
ти мовчиш? так мовчиш, як по смерті?

05.02.2024

* * *

І навіть у безсилля сила є,
безвихідь йому сили додає,
коли до скелі звідусюд припертий,
за котрою погибельний провал,
ти змушений вертати, щоб не вмерти,
тим путівцем, що вже його здолав.

А спуск крутий і потребує вміння
і тільки страх тобі за оберіг
та янгол, потривожене каміння
із гуркотом зривається з-під ніг.
Дістатись повороту лиш півділа,
світ обертом, чамріє голова.
На скільки метрів стачить духу й тіла?
Яка слизька мідяста ця жорства!

Порятувавсь... на спаді перевалу
оговтується і бреде помалу,
спітніле витираючи чоло,
в безпечний низ, неподалік причалу,
безсилля, силу ти перемогло!

20.02.2024

ШУМЕРСЬКИЙ РЕБУС

1

*Настали погані часи,
кожен хоче написати книжку.
З шумерського клинопису*

Що хотів сказати шумерський розум,
коли так відверто нарікав
на шляхетну схильність, мов загрозу
для шумероустрою вбачав?

Давні письмена не зрозуміти
люду, вправнім в цьому ремеслі.
О шумери, геніальні діти,
поможіть же жителям Землі.

Недаремно ж сниться: в горній тиші,
де для душ за сховище безмеж,
ревно книгу долі все ще пише,
друга обтуживши, Гільгамеш.

02.02.2024

2

* * *

Помогли. Мені здається, тайну
я розгадав, ні краплі в ній лукавств.
І тайна та не тайна, а звичайна
супліка, випад проти марнославств.

Якщо це так, і випад той виразник
тенденції, в якій відбився час,
то невідомий автор наш сучасник,
дарма, що жив за сотні літ до нас.